

ICV-EUiA i el debat sobre la convivència a la ciutat de Barcelona

En els darrers anys, la ciutat de Barcelona ha experimentat nombrosos i profunds canvis que han modificat sovint les pautes d'ús de l'espai públic. Alguns d'aquests canvis s'han traduït, com en totes les grans ciutats, en conflictes de convivència que cal diagnosticar i resoldre. La focalització d'aquesta qüestió que hem viscut en els darrers mesos ens ha dut avui a debatre l'aprovació d'una nova ordenança que abarca sota un gran paraigua assumptes d'abast i naturalesa massa diversa.

Des d'ICV-EUiA hem qüestionat des del primer moment l'elaboració d'aquest text i hi hem votat en contra. La nostra postura no parteix de la negació dels problemes ni de la manca de voluntat per resoldre'ls. Senzillament, no estem d'acord en la manera com es proposa abordar-los.

Estem convençuts que una aplicació més efectiva de les ordenances actuals, juntament amb una millora en els esforços de neteja i un reforç en la presència policial, ja permetien donar resposta a bona part de les inquietuds que han cristal·litzat en aquest debat sobre l'anomenat incivisme. Així, cal recordar que:

- La majoria **de les conductes que regula el nou projecte d'ordenança ja estaven recollides en d'altres normatives vigents**, com és el cas de la prohibició d'orinar al carrer, la venda ambulants, el vandalisme o les juguesques, entre molts d'altres supòsits, continguts majoritàriament a l'ordenança sobre l'ús dels espais públics aprovada el 1999.
- L'Ajuntament ha aprovat i dotat econòmicament un **pla de xoc de neteja** per donar millor resposta a les necessitats que no quedaven prou cobertes per l'actual contracta, aprovada l'anterior mandat.
- el **desplegament dels Mossos d'Esquadra i l'increment d'efectius de la Guàrdia Urbana** han redimensionat la presència dels cossos de seguretat al carrer i han permès a la Guàrdia Urbana recuperar les funcions que li són pròpies i que consisteixen, principalment, a vetllar per la convivència a la ciutat.
- l'aprovació d'un ambiciós **Pla d'Inclusió Social** preveu el progressiu desplegament d'un conjunt de polítiques socials que han de permetre donar resposta a les necessitats dels col·lectius més desfavorits, als quals s'ha d'atendre des d'aquest àmbit i no des de cap altre.

◆ Calia una nova ordenança?

Des del nostre punt de vista, no. Pensem que l'Ajuntament disposava d'instruments legals per donar resposta a les conductes de ciutadania irresponsable que es puguin produir a la nostra ciutat. Potser calia millorar-ne el compliment o reforçar aquells programes de gestió que contribuïssin a millorar la qualitat de la convivència.

L'elaboració d'un nou text –més enllà de complementar els buits legals que poguessin haver-se detectat en qüestions puntuals— **té més components de legislació simbòlica que capacitat real per acabar amb els problemes que pretén resoldre. No volem contribuir a arrossegar la ciutadania cap a la falsa il·lusió de creure que aprovant una llei resoldrem tots els problemes** que, d'altra banda, són d'origen molt divers i cal abordar des d'estratègies diferents.

Des del nostre grup municipal no podem avalar una normativa que abarca des del vandalisme contra el mobiliari públic al fenomen de la mendicitat, des dels orins al carrer als jocs infantils en una plaça, des de la venda ambulants a la complexa realitat de la prostitució. No ho podem mesurar tot amb la mateixa vara. Situant-ho tot en el calaix de sastre d'una normativa que pretén combatre les conductes incíviques alimentem el risc d'estigmatització que pateixen els col·lectius més vulnerables.

◆ Els principis del nostre desacord

Des que vam tenir coneixement del contingut complet de l'ordenança –només hores abans de la seva aprovació inicial-- hem expressat en tot moment els principis que sustenten les nostres discrepàncies amb el projecte:

1. **Defensem separar clarament els problemes originats pel vandalisme o la ciutadania irresponsable del que és l'expressió en l'espai públic de situacions d'exclusió social.** Creiem, per tant, que:

- cal eliminar de l'ordenança totes les referències a la **mendicitat d'arrel social**. Les polítiques sancionadores només poden ser aplicables a la mendicitat organitzada i promoguda per xarxes mafioses o a aquelles conductes que, sota l'aparença de mendicitat, esdevinguin coercitives o agressives. Qualsevol altra situació derivada d'un fenomen d'exclusió social ha de ser atesa des dels serveis socials i no pot estar regulada per aquesta ordenança. Per aquest motiu, no estem d'acord en que el desplegament de polítiques municipals de serveis a les persones, com el programa d'atenció a les persones sense sostre, s'hagi de vincular a aquesta normativa.
- no s'ha de regular la **prostitució** en aquesta normativa, ja que amb una norma que restringeixi aquesta activitat als carrers no farem altra cosa que generar més marginació i agreujar la situació de vulnerabilitat dels i les que avui l'exerceixen en situació d'alegalitat.

Des d'ICV-EUiA apostem, en primer lloc, per resoldre aquest buit legal i promoure una regulació d'àmbit estatal que atorgui els drets necessaris a les persones que lliurement es dediquen a aquesta activitat. Allà on s'incorri en situacions d'explotació, defensem una aplicació estricta del Codi Penal i no creiem que una ordenança municipal sigui l'instrument adient per perseguir aquestes pràctiques delictives.

Juntament amb la millora del marc legal, defensem l'impuls de polítiques socials actives per promoure alternatives professionals per a aquelles persones que vulguin acollir-s'hi. Qualsevol mesura adoptada en aquest àmbit ha de comptar amb la interlocució i el treball conjunt amb el col·lectiu afectat, al qual s'ha d'implicar en la recerca d'alternatives

respectuoses amb l'espai públic i el veïnat. La creació d'espais autogestionats seria una bona solució per minvar l'impacte d'aquesta activitat en algunes zones i evitaria les situacions de vulnerabilitat que una regulació prohibitiva pot tenir per a les persones que exerceixen el treball sexual.

2. **Defensem evitar les prohibicions allà on ja existeixen acords entre la ciutadania.**

- El cas més paradigmàtic és la pràctica dels **jocs a l'espai públic**. Rebutgem prohibir-los de manera genèrica quan en molts espais de la ciutat s'han assolit situacions d'autoregulació que permeten la perfecta compatibilitat d'usos, fruit d'un acord entre totes les persones que conviuen en un mateix espai. Els jocs a l'espai públic són una oportunitat per construir xarxes de relació comunitària i intergeneracional. No es tracta, per tant, de prohibir, sinó d'exercir la mediació quan calgui per afavorir l'assoliment de pactes quan la pràctica del joc pugui esdevenir un problema de convivència.

3. **Rebutgem algunes pretensions punitives excessives,**

- com la restricció genèrica sobre el **consum d'alcohol** a l'espai públic, que s'empara erròniament en els objectius del Pla de Drogues. Aquest pla, que no té capacitat normativa, recull la nocivitat de l'abús de l'alcohol des del punt de vista de la salut i es proposa combatre'l, independentment de si es produeix o no al carrer. La prohibició indiscriminada del consum d'alcohol a la via pública suposa una restricció injustificada de les llibertats individuals i deixa un marge massa ambigu d'aplicació.

4. **Defensem evitar expressions massa imprecises o barreges conceptuals que puguin dur a interpretacions subjectives de la norma.**

- Considerem, per exemple, que l'Ajuntament ha de promoure la implicació de tota la ciutadania en la construcció de pautes de convivència, independentment del seu origen, per la qual cosa creiem absolutament innecessari que l'ordenança estableixi un reconeixement especial per a les **persones estrangeres** que contribueixin a combatre les conductes incíviques. Aquesta regulació específica podria produir desigualtats i marges de discrecionalitat problemàtics.

5. **Defensem que tots els espais de la ciutat tinguin el mateix nivell de protecció** respecte conductes sancionables com la realització de necessitats fisiològiques. No creiem que s'hagi d'establir una "prohibició especial" en alguns espais o edificis, ja que tots els carrers i racons de Barcelona mereixen ser objecte del mateix tracte.

Juntament amb aquestes discrepàncies, mantenim també un desacord de fons respecte d'alguns elements plantejats a la diagnosi. Per nosaltres, la multiculturalitat és un valor positiu que planteja noves oportunitats i nous reptes de convivència i no és un factor que es pugui relacionar amb l'incivisme. No compartim, com s'expressa en l'exposició de motius de l'ordenança, que s'estigui produint cap procés negatiu de

“pèrdua de normes culturals pròpies”. Les pautes culturals es van redefinint, cada cop de manera més dinàmica, però l'efecte resultant no és un major grau d'incivisme.

Finalment, ens hem oposat a aquesta normativa perquè creiem que no és neutra perquè, davant de conflictes entre interessos legítims en l'espai públic, opta per primar els d'uns per sobre dels d'altres. A tall d'exemple, no neguem l'existència d'un problema a la ronda de Sant Antoni entre veïns, comerciants i treballadores sexuals, però creiem que cal arribar a acords per a una regulació de l'ús de l'espai entre totes les parts. Amb el text de l'ordenança, la mediació per aconseguir l'acord estarà condicionada per les prohibicions i les sancions.